

Nr 5.

Ankom till riksdagens kansli den 7 februari 1924 kl. 1 e. m.

Utlåtande, angående verkställd granskning av riksdagsbibliotekets styrelse och förvaltning.

Enligt § 4 i den för bankoutskottet gällande instruktion har utskottet granskat riksdagsbibliotekets tillstånd och förvaltning. För sådant ändamål har utskottet tagit kännedom om den av styrelsen för riksdagsbiblioteket till utskottet avlämnade, till riksdagen ställda och härmed överlämnade berättelsen över bibliotekets förvaltning under år 1923 ävensom tagit del av de hos styrelsen under året förda protokoll; och har utskottet därvid icke funnit anledning till erinran.

Utskottet hemställer alltså,

att styrelsen för riksdagsbiblioteket må tillerkännas ansvarsfrihet för förvaltningen av riksdagsbiblioteket under år 1923.

Stockholm den 7 februari 1924.

På bankoutskottets vägnar:

BERNH. ERIKSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

av första kammaren: herrar *Gustafsson, K. J. A., Lindley, Björnsson, Enhörning, Vindahl, Johansson* i Friggeråker, *Bondeson* och *Östergren*;

av andra kammaren: herrar *Eriksson* i Grängesberg, *Gustafsson* i Örebro, *Borggren, Hamrin, Lovén, Höglund* och *Gardell*.

Biblioteksstyrelsens årsberättelse 1923.

Till riksdagen.

Jämlikt § 5 i stadgar för riksdagsbiblioteket får biblioteksstyrelsen härmed avgiva berättelse över bibliotekets förvaltning under år 1923.

*Allmän
verksamhet.*

Bibliotekets egentliga verksamhet har under året fortgått på sedvanligt sätt. Det har utan inskränkning hållits öppet enligt den i stadgarna för detsamma fastställda tiden.

Biblioteket har under året för sina lånesökande förmedlat lån från följande bibliotek och institutioner: Kungl. biblioteket, kungl. vitterhets-, historie- och antikvitetsakademiens bibliotek, riksarkivet, Göteborgs stadsbibliotek, Lunds universitetsbibliotek och Uppsala universitetsbibliotek. I sin tur åter har biblioteket beviljat dylika förmedlingslån till: Ingenjörsvetenskapsakademien, kungl. biblioteket, kungl. vitterhets-, historie- och antikvitetsakademiens bibliotek, redaktionen av Dagens Nyheter, redaktionen av Socialdemokraten, redaktionen av Stockholms-tidningen, riksarkivet, skandinaviska kreditaktiebolaget, skogsbiblioteket, Stockholms enskilda bank, Stockholms stadskansli, Svenska akademien, Svenska handelsbanken, Svenska kvarnföreningen, Svenska stadsförbundet, Sveriges fastighetsägareförbund, tidningarnas telegrambyrå, Falu högre allmänna läroverks bibliotek, Göteborgs stadsbibliotek, Linköpings stiftsbibliotek, Lunds universitetsbibliotek, Skånes handelskammare, Statens uppfostringsanstalt å Bona, Uppsala universitetsbibliotek, Åmåls samskolas bibliotek.

Antalet under året till utlåning framtagna volymer — häri ej inberäknade de ur referensbibliotekets samlingar begagnade — belöper sig till inalles 26,839 volymer. Motsvarande siffra uppgick för år 1919 till 6,356 och för år 1922 till 19,235.

I följande till biblioteksstyrelsen remitterade ärenden hava utlåtanden avgivits:

den 21 februari till statsrådet och chefen för k. ecklesiastikdepartementet angående en från presidenten i nationernas förbunds råd till svenska regeringen riktad vädjan om Sveriges anslutning till konventionerna rörande internationellt utbyte av publikationer, undertecknade i Bryssel den 15 mars 1886;

den 18 maj till kamrarnas herrar talmän angående överinseende över redigeringen av årsregistret till riksdagens protokoll med bihang;

den 7 juni till statsrådet och chefen för k. ecklesiastikdepartementet angående disposition av viss för folkbildningssakkunniga inköpt litteratur;

den 25 september till Konungen angående utredning med förslag rörande samorganisation av riksdagsbiblioteket och den centrala statsförvaltningen i bok- och biblioteksavseende.

Bibliotekets tillväxt under det gångna året omfattar 3,002 volymer i 2,462 band. Häri ingå såväl direkta inköp som ock förvärv på bytes- och gåvoväg.

Tillväxt.

Förvärven genom byte hava huvudsakligen utgjorts av parlamentariskt tryck, officiell statistik, betänkanden o. dyl., i några fall, såsom beträffande icke parlamentariska bibliotek, av litteratur i skilda ämnen.

Under året hava nya bytesförbindelser i övlig ordning inlets med riksförsamlingarnas bibliotek i Bern och Warschau samt med biblioteket för Nordisches Institut vid Greifswalds universitet. Den ordning i utbytet, som sedan flera år ägt rum mellan riksdagsbiblioteket och biblioteken för de skandinaviska riksförsamlingarna, bestående därutinnan att, utom den utväxling av parlamentstryck i fullständigt exemplar, som försiggår efter utgången av varje legislaturperiod, ett utbyte också göres successivt, allt efter som trycket utkommer, denna dubbla bytesordning har biblioteket sökt få utsträckt även till en del av Europas övriga länder, såsom England, Frankrike och Tyskland. En framställning i detta syfte hos vederbörande parlamentsbibliotek har haft till resultat, att förslaget biträtts av Bibliothek des deutschen Reichstags, men avböjts från övriga nämnda håll.

Till riksdagsbiblioteket har under året såsom deposition överlåtits ett både till numerär och innehåll rätt betydande bokförråd. Det är interparlamentariska gruppens boksamling, vilken efter en del förda förhandlingar genom gruppens beslut den 31 januari överlämnades till riksdagsbiblioteket för att därstädes omhändervhas och ordnas såsom särskild samling. Förrådet uppgår till vid pass 3,000 volymer, innehållande huvudsakligen arbeten i interparlamentarism, internationell rätt, politisk historia samt freds- och avväpningsfrågan. Det utgör ett viktigt tillskott till bibliotekets eget förråd inom nämnda discipliner.

Från svenska myndigheter och institutioner har biblioteket fått mottaga exemplar av utkommet officiellt och statsunderstött tryck. Från flera kommittéer, som under året slutfört sina arbeten, har överlåtelse gjorts av ett ganska betydande antal tryckalster.

I egenskap av givare hava dessutom följande in- och utländska korporationer och enskilda ihågkommit biblioteket:

Stockholm. Allmänna försvarsföreningen. Allmänna valmansförbundet. Arbetarbiblioteket. Arendska stenografinstitutet. Generalstabens krigshistoriska avdelning. Generalstabens litografiska anstalt. A.-B. Göteborgs bank. Frälsningsarméns handelsdepartement. Handelshögskolan. Konungariket Sveriges stadshypotekskassa. Kooperativa förbundet. Kungl. biblioteket. Kungl. hovkapellets pensionsinrättning. Kungl. lantbruksakademien. Kungl. medicinalstyrelsen. Kungl. skolöverstyrelsen. Kungl. svenska vetenskapsakademien. Kungl. tekniska högskolans bibliotek.

- Kungl. veterinärhögskolan. Livförsäkringsaktiebolaget Thule. Nobelbiblioteket. A.-B. P. A. Norstedt & Söner. Redaktionen av Landstormsmannen. Redaktionen av Meddelanden rör. nationernas förbund. Redaktionen av Nordisk försäkringstidskrift. Redaktionen av Sunt förnuft. Redaktionen av Svensk pappers-tidning. Redaktionen av Svensk sparbankstidskrift. Redaktionen av Tidskrift för den svenska pensionsförsäkringen. Redaktionen av Tirfing. Riddarhusdirektionen. Riksbanken. Riksgäldskontoret. S:t Eriks kyrka. Skandinaviska kreditaktiebolaget. Socialdemokratiska partistyrelsen. Stadsfullmäktige. Statens veterinärbakteriologiska anstalt. Stockholms folkskoledirektion. Stockholms handelskammare. Stockholms högskola. Stockholms stads statistiska kontor. A.-B. Stockholmssystemet. Svenska arbetsgivareföreningen. Svenska bankföreningen. Svenska bryggareföreningen. Svenska fattigvårdsförbundet. Svenska landskommunernas förbund. Svenska läkarsällskapet. Svenska skogsvårdsföreningen. Svenska stadsförbundet. Svenska teknologföreningen. Svenska vattenkraftföreningen. Sveriges allmänna exportförening. Sveriges allmänna hypoteksbank. Sveriges allmänna lantbrukssällskap. Sveriges fastighetsägareförbund. Sveriges industriförbund. Systembolagsföreningarnas förtroendenämnd. Sällskapet för utg. av lantmåteriets historia. A.-B. Vin- & spritcentralen.
- Bräkne-Hoby. Redaktionen för Tidskrift för svenska folkhögskolan.
 Gävle. Handelskammaren.
 Huddinge. Redaktionen av Bitidningen.
 Lund. Redaktionen av Namn och bygd. Universitetsbiblioteket. Universitetskansliet.
 Malmö. Svenska cementförsäljningsaktiebolaget.
 Uppsala. Statens institut för rasbiologi. Studentkåren. Universitetsbiblioteket. Universitetskansliet.
- Berlin. Verlag für Wiederaufbau und Weltwirtschaft.
 Caraccas. Ministerio de obras públicas.
 Chicago. John Crerar library.
 Dorpat. Dorpats universitet.
 Frankfurt a/Main. Redaktionen av Mondo.
 Genève. Société des nations, Bureau international du travail.
 Helsingfors. Riksdagsbiblioteket. Socialstyrelsen. Statistiska centralbyrån.
 Kristiania. Departementet for sociale saker. Kirke- og undervisningsdepartementet. Riksforsikringsanstalten. Det statistiske centralbyrå. Stortingets bibliotek. Universitetsbiblioteket.
 Köbenhavn. Bureau du conseil permanent international pour l'exploration de la mer. Grosserer-Societetets Komite. Rigsdagens Bibliotek, Rigsdagens Bureau.

Montevideo.	Dirección general de estadística.
Prag.	L'Office de statistique de la république tchécoslovaque.
Rom.	Institut international d'agriculture.
Washington.	Carnegie Endowment for international peace. Library of Congress.
Abo.	Abo akademis bibliotek.

Andreen, Finn, biblioteksamanuens, Stockholm.
 Bergqvist, B, J:son, generaldirektör, Stockholm.
 Brandel, R., regementspastor, Stockholm.
 De Geer, Louis, friherre, Leufsta bruk.
 Eichner, Louis, skriftställare, Paris.
 Gyllensvärd, Vilhelm, f. d. registrator, Stockholm.
 Gödel, Vilhelm, överbibliotekarie, Stockholm.
 Henriksson-Holmberg, G., skriftställare, Stockholm.
 Höckert, Robert, förste bibliotekarie, Stockholm.
 Krause, Georg, expeditionsvakt, Stockholm.
 Landén, Otto, V., landskamrerare, Linköping.
 May, J. G., generaldirektör, Stockholm.
 Melander, G., jur. doktor, Stockholm.
 Petersens, I. af, överste, Stockholm.
 Rosen, Maria von, grevinna, Hedenlunda.
 Roswall, A., riksgäldskommissarie, Stockholm.
 Sander, Oscar, vägmästare, Luleå.
 Schulzenheim, H, von, byråchef, Stockholm.
 Silverstolpe, G., fil. doktor, Stockholm.
 Thomson, Arthur, fil. lic., Lund.
 Ahlander, Fr., bibliotekarie, Stockholm.

Av 1923 års riksdag har till biblioteksstyrelsens förfogande ställts ett reservationsanslag av 800 kronor såsom förstärkning av det anslag, som av 1920 års riksdag beviljades att under åren 1920—1922 utgå till bindning av ett duplett-exemplar av svensk officiell statistik samt kommittébetänkanden. Arbetet föreligger i det närmaste avslutat.

Anslag för bindning.

Det genom nådigt beslut den 9 december 1921 överbibliotekarien lämnade be-myndigande att verkställa utredning rörande samorganisation av riksdagsbiblioteket och den centrala statsförvaltningen i bok- och biblioteksavseende har under året slutförts. Den 8 maj avgavs betänkande i ärendet, vilket sedermera remitterats till vederbörande verk och myndigheter. Även biblioteksstyrelsen har beretts tillfälle till yttrande, vilket, såsom ovan anförts, av styrelsen avgavs den 25 september.

Organisations- och löneförhållanden.

Vissa av Kungl. Maj:t den 15 juni 1922 utfärdade bestämmelser rörande dels kostnaderna för lön till icke-ordinarie befattningshavare, vilken såsom vikarie

uppehåller ordinarie tjänst (nr 370), dels ändringar i avlöningsbestämmelserna för icke-ordinarie befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk (nr 371), hava av riksdag och delegerade förklarats skola i tillämpliga delar gälla även för riksdagens verk.

Dyrtidstillägg har under året beviljats riksdagsbibliotekets tjänstepersonal i enlighet med de för statens ämbetsverk fastställda normer.

Styrelse och
tjänstepersonal.

Den 24 april anmälde ledamoten av styrelsen, statsrådet och chefen för k. ecklesiastikdepartementet S. Clason, att han på grund av förordnande såsom statsråd vore tillsvi vidare förhindrad att deltaga i styrelsens arbete. Sedan därefter avsägelse av ledamotskapet ägt rum inför riksdagens första kammare, utsågo kamrarnas valmän för utseende av fullmäktige i riksbanken och i riksgäldskontoret vid sammanträde den 24 maj dels till ledamot i styrelsen suppleanten för statsrådet Clason överdirektör Jacob Ludvig Widell dels ock till suppleant för herr Widell häradshövdingen Karl Gustaf Theodor Borell för tiden från valet till dess nytt val under år 1925 försiggått.

Beträffande bibliotekets personal är att anföra följande. Tjänstledighet har åtnjutits av förste bibliotekarien Robert Höckert under 1 månad i och för vetenskapligt arbete samt av expeditionsvakten Georg Krause under 14 dagar på grund av sjukdom. Vid semester och andra inträffade ledigheter har förste bibliotekarien Robert Höckert uppehållit överbibliotekariens tjänst, andre bibliotekarien Erik Winge varit förordnad såsom förste bibliotekarie och amanuensen Finn Andreen dels såsom förste dels såsom andre bibliotekarie.

Utgivet ar-
bete.

Genom biblioteket har under året från trycket utgivits *Biblioteksstyrelsens årsberättelse 1922*.

Stockholm den 12 januari 1924.

G. THULIN.

LUDVIG WIDELL.

EMIL KRISTENSSON.

VILHELM GÖDEL.